

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Promemorian Säkrare samordningsnummer och bättre förutsättningar för korrekta uppgifter i folkbokföringen

(Ert dnr Fi2020/00131/S3)

Migrationsverket är positivt inställd till föresatsen med förslagen men anser mot bakgrund av verkets målgrupp (asylsökande) att förslagen inte når hela vägen fram för att undvika felaktiga identitetsbeteckningar eller samordningsnummer. Migrationsverket vill särskilt belysa följande.

Det anges i promemorian att det finns två identitetsbeteckningar i Sverige – personnummer och samordningsnummer vars huvudsakliga syfte dels är att undvika personförväxling dels att underlätta informationsutbyten om personer. Migrationsverket anser mot bakgrund av verkets målgrupp (asylsökande) att det i promemorian saknas ett resonemang för att undvika personförväxling (i.e. multipla identiteter). Asylsökande som målgrupp saknar ofta identitetshandlingar vilket gör att det är möjligt att ha felaktiga identitetsbeteckningar eller multipla samordningsnummer.

Vidare anser verket ur ett rent ID-perspektiv att det borde ha resonerats om möjligheten för folkbokföringen att ta upp biometriska uppgifter och koppla det till antingen båda eller någon av identitetsbeteckningarna. Om folkbokföringen gavs den möjligheten - att ta upp biometriska uppgifter och koppla det till antingen båda eller någon av identitetsbeteckningarna *personnummer* och *samordningsnummer* skulle multipla identitetsbeteckningar kraftigt försvåras. De personer som idag drabbas av identitetsstöld skulle kunna skyddas. Det skulle också innebära att risken för bidragsfusk m.m. som riktas mot offentlig sektor minskade.

Asylsökande med undantag från skyldigheten att ha arbetstillstånd

Enligt 5 kap. 4 § utlänningsförordningen är den som har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige och åberopat skyddsskäl undantagen från skyldigheten att ha arbetstillstånd (AT-UND). Undantaget gäller inte den som saknar identitetshandlingar, om inte utlänningsmyndigheten medverkat till att klarlägga sin identitet. Undantaget från att ha arbetstillstånd gäller fram till dess att utlänningsmyndigheten lämnar landet eller ett beslut om att bevilja honom eller henne uppehållstillstånd har fått laga kraft. Migrationsverket ska vidare enligt utlänningsförordningen utfärda ett särskilt bevis om undantag från skyldigheten att ha arbetstillstånd. Den 19 februari 2020 fanns 13 887 personer som har fått AT-UND beviljat i Migrationsverkets registersystem.

En asylsökande som söker arbete ska kunna visa för arbetsgivaren att han/hon har rätt att arbeta. För asylsökande som är undantagna skyldigheten att ha arbetstillstånd framgår det på det så kallade LMA-kortet. LMA-kortet är inte någon id-handling utan är en handling som visar att personen har status som asylsökande. Av Migrationsverkets föreskrifter om tillfälligt LMA-kort för utlänning i Sverige och dokument som intygar att innehavaren är asylsökande (MIGRFS 08/2015) framgår att LMA-kortets giltighetstid varierar med hänsyn till Migrationsverkets bedömning av hur länge utlänningen kommer att omfattas av lagen om mottagande av asylsökande m.fl. Giltighetstiden får dock inte vara längre än sex månader.

Särskilt om samordningsnummer

Migrationsverket har sedan länge haft möjlighet att begära tilldelning av samordningsnummer om det är nödvändigt för verkets verksamhet. Enligt förslaget till 5 b § folkbokföringsförordningen ska Migrationsverket vid begäran om samordningsnummer ange vilka handlingar som legat till grund för identifiering för den aktuella individen och kopior handlingarna ska bifogas. Råder det osäkerhet kring personens identitet (vilket inte är ovanligt i Migrationsverkets ärenden) ska det anges. Migrationsverket anser att det vore bra med ett förtydligande i förordningen att Skatteverket vid framtagande av föreskrifter gällande krav vid fastställande av identitet gör det i dialog med Migrationsverket.

Vidare anser Migrationsverket att det är oklart hur stark anknytningen till Sverige behöver vara för att en person ska uppfylla kraven för att tilldelas ett samordningsnummer efter egen ansökan. I promemorian nämns exempel som att personer som äger fastigheter eller är EES-medborgare. Frågan är om även ett tillfälligt uppehållstillstånd som inte ligger till grund för folkbokföring skulle kunna vara tillräckligt för att kunna tilldelas samordningsnummer efter egen ansökan?

Migrationsverket saknar vidare ett utförligare resonemang kring förslaget till 6 a § andra stycket folkbokföringsförordningen, där det anges att det krävs personlig inställelse och att den sökande är skyldig att styrka sin identitet och övriga uppgifter som krävs för att kunna tilldelas samordningsnummer. I promemorian beskrivs det inte närmare hur det praktiskt ska gå till förutom att personlig inställelse krävs. Migrationsverket vill bakgrund av ovanstående påpeka att möjligheten till kontroll genom personlig inställelse inte är något som i sak hindrar individen från att ha multipla identiteter.

Migrationsverket finner slutligen att förslaget att samordningsnumret upphör automatiskt efter 5 år är bra. Det minskar troligen den stora andelen samordningsnummer i omlopp. Verket ställer sig dock frågande till, utifrån verkets målgrupp asylsökande med AT-UND, om inte fem år är för lång tid. Vanligtvis behöver denna målgrupp ett samordningsnummer för att kunna arbeta i ett till maximalt tre år. Mot bakgrund av ovanstående anser verket, för att minska risken för utnyttjande av samordningsnummer att det vore klokt att ha olika grunder för upphörande.

Skyldighet att anmäla adress

Det föreslås i promemorian att den som har tilldelats ett samordningsnummer men inte har sin aktuella adress registrerad i folkbokföringsdatabasen ska anmäla uppgift om adressen till Skatteverket. Det gäller dock inte för personer som inte har styrkt sin identitet. Migrationsverket vill mot bakgrund av det förslaget påpeka att det stora flertalet asylsökande skulle omfattas av undantaget på grund av den stora förekomsten av postboxadresser och adresser där flera hundra asylsökande är registrerade på samma adress.

För att om kunna styra möjligheten att få ekonomiskt bistånd från staten har lagen (1994:137) om mottagande för asylsökande ändrats (se 10 a §). Den asylsökande måste lämna den faktiska boendeadressen. Mot denna bakgrund kan det inte anses rimligt att Skatteverket ska acceptera att en adress där den sökande kan nås är tillräckligt medan Migrationsverket ställer krav på att den sökande ska lämna in sin faktiska boendeadress.

Utvidgad underrättelseskyldighet för myndigheter vid misstanke om felaktigheter i folkbokföringsdatabasen

Ett utökat ansvar för underrättelseskyldigheten till Skatteverket gällande felaktigheter i folkbokföringen är bra. För Migrationsverkets del kommer förslaget medföra en ökad arbetsbörda eftersom det är vanligt förekommande att information om felaktiga uppgifter i folkbokföringen kommer fram i vår verksamhet.

Migrationsverket saknar dock ett resonemang i promemorian vad som gäller när det finns flera samordningsnummer för en och samma individ. Enligt promemorian ska det gå att avregistrera ett samordningsnummer när myndigheten misstänker oegentligheter. Frågan är hur ska myndigheten agera när en individ vars identitet inte är fastställd tilldelats flera samordningsnummer?

Behov av underrättelseskyldighet för Skatteverket när asylsökande ansöker om samordningsnummer p.g.a. arbete

Slutligen vill Migrationsverket påpeka att verket har behov av att veta när en asylsökande ansöker om eller tilldelas ett samordningsnummer på grund av arbete. För att kunna utreda om personen har rätt till bistånd enligt lagen om mottagande av asylsökande vore det önskvärt om Skatteverket gavs en underrättelseskyldighet gentemot Migrationsverket i de fall en asylsökande ansöker om samordningsnummer på grund av arbete.

Detta yttrande har beslutats av undertecknad generaldirektör efter föredragning av verksjuristen Eva Rimsten. I handläggningen av ärendet har deltagit enhetschefen Åsa Nyblom Lööv. Rättschefen Fredrik Beijer har deltagit i den slutliga handläggningen.

Mikael Ribbenvik